

Våra personliga rum

Charlotta Larsson
medlem i etikrådet

”Har du varit med om något obehagligt i samband med gynekologisk undersökning eller samliv?”

Det är tjugo år sedan den frågan väcktes under en föreläsning om kvinnor som varit utsatta för sexuella övergrepp. Gynekologen talade om att skapa tillit och att våga fråga kvinnor om eventuella trauman som kanske orsakat de symtom som de söker för. Som åhörare blev vi påminda om att en rutinundersökning mycket väl kan utgöra en kränkning av den personliga integriteten.

Integritet handlar om varje människas rätt att få sitt ”personliga rum” respekterat. Var den gränsen går kan se olika ut för olika människor. – Hit men inte längre, kom inte närmare! Visst har vi väl alla som vårdgivare varit nära den gränsen någon gång? Allmänmedicin handlar om att skapa tillit och relationer över tid. Många är de förtroenden som patienter läm-

nat mig att hantera på ett tryggt sätt. Flertalet patienter är också förvånansvärt tacksamma för den vård vi bedriver och lämnar sig helt fritt i våra händer. Ändå kräver vårdandet ibland intrång. I

akuta lägen kan det krävas snabba undersökningar och åtgärder där integriteten får ställas åt sidan. Här finns en ständig balansgång mellan å ena sidan patientens självbestämmande över sin kropp och sin sjukhistoria och å andra sidan göra gott-principen, som innebär en ständig strävan att förebygga ohälsa och om möjligt bota patienten.

Hur kan vi bli bättre på att hantera patienters integritet och att skapa tillit? Frågan har du varit med om...? uttalar jag fortfarande inför varje liknande undersökning. Det är en öppen, vänlig fråga som signalerar att

jag är medveten om att undersökningen kan uppfattas som obehaglig, samtidigt som den visar på professionalism. Att ha en undersköterska i rummet som förbereder och förklarar

vad som ska hända skapar också trygghet. Att patienten får klä av och på sig i avskildhet minskar

utsattheten. Vi ska ha klara rutiner som minskar patientens känsla av underläge. Samtidigt ska vi bejaka den egna intuitionen om var just denna patient har sin personliga sfär och integritet. Och därmed vara väl medvetna om när gränsen är nådd.

CHARLOTTA LARSDOTTER,
DIREKTÖR FÖR VÅRDCENTRALERNA BRA LIV,
MEDLEM I ETIKRÅDET

Integritet handlar om varje människas rätt att få sitt ”personliga rum” respekterat.